

Dokument 8:8.

(1998-99)

Forslag fra stortingsrepresentantene Jan Simonsen, Jørn L. Stang, Vidar Kleppe og Terje Knudsen om en handlingsplan for å øke sikkerheten for polititjenestemenn.

Til Stortinget

Det legges frem et forslag til en handlingsplan for å øke sikkerheten til polititjenestemenn. Forslaget går ut på å be Regjeringen

- foreslå nødvendige lovendringer slik at det blir tillatt å føre anonyme vitner for norske domstoler, og slik at polititjenestemenn gis lovmessig adgang til å nekte å oppgi andre personalia enn tjenestenummer når polititjenestemannen vitner i en rettsak.
- pålegge politimestrene å gjennomføre ordninger med fremskutt våpendepot der verneombudene mener det er nødvendig av hensyn til tjenestemennenes sikkerhet.
- foreta en utredning av våpensituasjonen ved landets politikamre og lensmannskontorer og i forbindelse med statsbudsjettet for år 2000 fremlegge en plan som sikrer samtlige av landets operative polititjenestemenn personlige håndvåpen, og adgang til tilstrekkelig våpentrening.
- fremme forslag om nødvendige lovendringer slik at overlagt eller forsettlig drap på polititjenestemenn kan medføre livstidsdom.
- fremme forslag til lovendringer som innfører minstestraffer for grov vold eller grove trusler mot offentlige tjenestemenn, og høyere maksimumstraffer for vold eller trusler mot polititjenestemenn, og for å hindre polititjenestemenn i deres arbeid.

Bakgrunn

Den kriminaliteten som utføres i Norge er blitt langt hardere de siste årene. Det har skjedd en kraftig internasjonalisering, og kriminaliteten er blitt bedre organisert. Bruk av våpen er utbredt, og polititjenestemenn er oftere enn tidligere utsatt for alvorlige trusler og forsøk på bestikkelser. I løpet av det siste året har polititjenestemenn blitt skutt under utøvelsen av sitt arbeid. Samtidig kan politiet fortelle om alvorlige trusler, inkludert drapstrusler, mot tjenestemenn

og deres familier. Det er grunn til å frykte at det bare er et tidsspørsmål før slike trusler om planlagte overgrep mot polititjenestemenn vil bli satt ut i livet av personer som tilhører det organiserte kriminelle miljøet i Norge.

Samtidig med at den organiserte kriminaliteten fra grupper med tilknytning til jugoslaviske miljøer, etniske albanere, eller vietnamesisk mafia, blir stadig mer brutal, ser vi også en utvikling i retning av tøffere kriminelle ungdomsmiljøer, der ungdom ofte opptrer sammen i grupper basert på etnisk opprinnelse. Dette er ungdommer som allerede i en alder ned mot eller under den kriminelle lavalder har utviklet en våpenkultur, og mangler respekt for øvrighetspersoner. Mye tyder på at manglende grensesetting i vårt samfunn er en medvirkende årsak til denne utviklingen.

Det er derfor viktig at det treffes tiltak for å gjenvinne respekten for politiet, samtidig som politiet må få en bedre beskyttelse. Det er bakgrunnen for at det foreslås en handlingsplan som tar sikte på å hjelpe politiet i det vanskelige arbeidet med å sette grenser for uønsket adferd, påvirke ungdommers holdninger i positiv retning, samt i deres enda vanskeligere arbeid med å bekjempe grov vold, ran, narkotika og annen, svært ofte organisert kriminalitet.

For å hjelpe politiet med grensesettingen, først og fremst i forhold til ungdom på vei mot en kriminell løpebane, foreslås det å innføre minimumstraffer for personer som utøver grov vold mot offentlige tjenestemenn, eller som kommer med grove trusler eller forsøk på bestikkelser av offentlige tjenestemenn. Det foreslås også å øke maksimumstraffene for slike handlinger. Videre foreslås det å øke maksimumstraffene for personer som hindrer, eller forsøker å hindre, en polititjenestemann i å utføre sin jobb. Disse tiltakene vil kunne ha positiv effekt for grensesetting i forhold til en del ungdomsmiljøer, og bidra til å styrke politiets respekt og autoritet i forhold til dis-

se miljøene. På den måten vil disse forslagene også virke kriminalitetsforebyggende.

Politiets Fellesforbund har tatt opp politiets rolle i samfunnet i et brev til Verdikommisjonen. I dette brevet pekes det blant annet på at voldsutviklingen gir mange utfordringer til politirollen, at volden innebærer økt bruk av våpen innenfor de kriminelle miljøene, og at antall utrykninger med våpen er sterkt økende - noe som innebærer særdeles sterke psykiske påkjenninger for politiansatte og deres familier. Det pekes også på at den sterke utviklingen av organisert kriminalitet har ført til flere forsøk enn tidligere på å «kjøpe» politifolk, og at trusler mot politiansatte og deres familier i den hensikt at politiet skal unnlate/avstå fra etterforskning av organisert kriminalitet er økende.

For å skjerme polititjenestemenn mot slike trusler foreslås det derfor for å åpne for å føre anonyme politivitner for norske domstoler. En slik adgang vil være aktuell i de tilfellene der vi står overfor miljøer som truer med å sette politimannens eller medlemmer av hans familie i fare dersom tjenestemannen vitner i retten. Det vil også være aktuelt i de tilfellene der politimannens identitet vil skade videre etterforskning mot en spesielt miljø, - noe som blant annet kan være tilfelle dersom polititjenestemannen arbeider med spaningsvirksomhet. Det foreslås også som alminnelig regel at et politivitne skal ha lovbestemt rett til å nekte å oppgi personalia i åpen rett.

For å gi en ytterligere beskyttelse mot at draps-trusler mot polititjenestemenn settes ut i livet bør strafferammene for politidrap utvides i forhold til de alminnelige strafferammene som gjelder for drap. Det bør også være en naturlig konsekvens av at strafferammene for vold mot offentlige tjenestemenn er utvidet i forhold til voldskriminalitet for øvrig. Det foreslås derfor at både forsettlige og overlagte drap på offentlige tjenestemenn skal kunne straffes med fengsel på livstid.

Den økte våpenbruken i kriminelle miljøer, og den økte brutaliteten i disse miljøene, gjør det også nødvendig å gjøre våpen lettere tilgjengelig for polititjenestemenn. Politiets Fellesforbund har gjennom sitt verneombud lenge påpekt behovet for fremskutt depot, som innebærer at det plasseres tjenestevåpen nedlåst i tjenestebilene. Det vil forhindre at tjenestemenn må kjøre lange omveier innom politistasjonen for å hente våpen når de får melding om en akutt situasjon. Fremskutt depot praktiseres i dag ved enkelte politikamre, men Politiets Fellesforbund har gjentatte ganger påpekt at enkelte politimestre er tilbakeholdne med å akseptere slike ordninger til tross for at tjenestemennene, representert ved sine verneombud, mener at behovet er til stede av hensyn til de ansattes sikkerhet. Det foreslås derfor å be departementet pålegge politimestrene å gjennomføre ordninger med fremskutt våpendepot der verneombudene mener at

det er nødvendig av hensyn til tjenestemennenes sikkerhet.

Det økte behovet for våpenbruk gjør det også nødvendig med et tilstrekkelig antall våpen med god kvalitet. Det foreslås derfor at departementet foretar en rask utredning av våpensituasjonen ved landets politikamre og lensmannskontorer, og i forbindelse med statsbudsjettet for år 2000 fremlegger en plan som sikrer samtlige av landets operative polititjenestemenn personlige håndvåpen. I dag risikerer en polititjenestemann å hente et våpen som han ikke har et personlig forhold til, som ikke er skutt inn og finstilt, og som ikke er tilrettelagt for venstrehendte tjenestemenn. Manglende finstilling av våpen kan få katastrofale resultat. I dag tilbys politiansatte et operativt kurs årlig som varer i 40 timer sammenhengende. Bare en del av denne tiden er satt av til skytetrening. Mange politifolk har ytret ønske om skytetrening gjennom hele året. Departementet blir derfor bedt om å finne frem til en ordning som gjør dette mulig.

Forslag.

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer slik at det blir tillatt å føre anonyme politivitner for norske domstoler, og slik at polititjenestemenn som ikke opptrer anonymt får lovbestemt rett til ikke å oppgi personalia utover tjenestenummer.
2. Stortinget ber Regjeringen pålegge politimestrene å gjennomføre ordninger med fremskutt våpendepot (utplassering av våpen i sikre anordninger i tjenestebiler) der verneombudene mener det er nødvendig av hensyn til tjenestemennenes sikkerhet.
3. Stortinget ber Regjeringen foreta en rask utredning av våpensituasjonen ved landets politikamre og lensmannskontorer og i forbindelse med statsbudsjettet for år 2000 fremlegge en plan som sikrer samtlige av landets operative polititjenestemenn personlige håndvåpen, og adgang til en tilstrekkelig våpentrening.
4. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om nødvendige lovendringer slik at forsettlige eller overlagte drap på offentlige tjenestemenn kan medføre fengsel på livstid.
5. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endring av straffelovens paragraf 127, slik at det innføres en minstestraft for grov vold mot offentlig tjenestemann på 1 års fengsel, og slik at dagens maksimumstraff heves fra 5 års til 10 års fengsel når volden utøves mot polititjenestemenn.

6. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endring av straffelovens paragraf 128, slik at det innføres en minstestraft på 6 måneders fengsel for personer som bruker grove trusler eller tilbud om bestikkeler for å få en offentlig tjenestemann til urettmessig å foreta eller unnlate å foreta en tjenestehandling, og slik at dagens maksimums-
traff heves fra 1 års fengsel til 5 års fengsel når
truslene og tilbudene om bestikkeler er rettet mot polititjenestemenn.
7. Stortinget ber Regjeringen fremme forslag til endring av straffelovens paragraf 326, slik at maksimumstraffen for å hindre eller forsøke å hindre en polititjenestemann i å utføre sin jobb økes fra 6 måneders fengsel til fengsel i inntil 2 år.

5. november 1998.